SÖZEL YETENEK

ÇÖZÜMLER

1. Çözüm: (Deyimin metindeki anlamı: ipin ucunu kaçırmak · TAB2 Okuma: deyimin bağlamdaki anlamını belirleme · kolay) Suflörün görevi oyunculara unuttukları sözleri fısıldamaktır; oyuncunun "ipin ucunu kaçırması" bu bağlamda sözünü ve oyunun akışını yitirmesi, denetimi elden kaçırması anlamına gelir.

Cevap: E

2. Çözüm: (Cümlede tahmin · TAB2 Okuma: kesinlik taşımayan, tahmin bildiren cümleyi ayırt etme · kolay) "Bu gidişle… toplanacağı sanılıyor" sözüyle henüz gerçekleşmemiş bir durum hakkında, eldeki belirtilere dayanan kesin olmayan bir öngörü dile getirilmiştir. Öteki cümlelerde sırasıyla zaman, amaç, neden–sonuç ve koşul ilişkisi vardır; bunlarda olasılık bildiren bir söz yoktur.

Cevap: D

3. Çözüm: (Anlamca en yakın cümle: yazı karakterinin görünmezliği · TAB2 Okuma: bir cümlenin iletisini başka sözlerle tanıma · kolay) Cümle, iyi seçilmiş yazı karakterinin dikkati kendi üzerine değil metne çektiğini söyler; bu, karakterin fark edilmemesi ve okuru içeriğe yöneltmesi demektir.

Cevap: A

4. Çözüm: (Tanım cümlesi · TAB2 Okuma: cümlenin türünü anlamına göre belirleme · kolay) "Rüzgâr türbini nedir?" sorusuna yanıt veren cümle, türbinin ne olduğunu açıklamaktadır. Öteki cümleler türbinlerin kurulduğu yeri, kanat boyunun etkisini, durdurulma koşulunu ve elektriğin iletimini bildirir.

Cevap: D

5. Çözüm: (Anlamca birbirini destekleyen cümleler · KB2.7 Karşılaştırma: yargılar arasındaki uyumu belirleme · orta) I. cümle kasın dinlenme sürecinde güçlendiğini, IV. cümle dinlenmeden çalışan sporcunun gelişimini yavaşlattığını söyler; ikisi de gelişim için dinlenmenin gerekli olduğu düşüncesinde birleşir. III. cümle bu düşünceyle çelişir; II. ve V. cümleler ise başka konulara değinir.

Cevap: B

6. Çözüm: (Anlatım akışını bozan cümle: balın şekerlenmesi · TAB2 Okuma: paragrafta konu bütünlüğünü denetleme · kolay) Parça, balın neden şekerlendiğini ve nasıl yeniden akıcı duruma getirildiğini anlatmaktadır. Arıların bal için kaç çiçeğe konduğunu söyleyen III. cümle bu konunun dışındadır; çıkarıldığında IV. cümledeki "bu yüzden" sözü doğrudan II. cümleye bağlanır.

Cevap: C

7. Çözüm: (Anlatım özellikleri: yaygın kanıyı çürüten paragraf · TAB2 Okuma: metnin anlatım özelliklerini çözümleme · orta) Parçada kraliçenin koloniyi yönettiği kanısı çürütülmüş, soru sorulup yanıtlanmış, "yöneten olmadan düzen olmaz" diyenlere karınca yolunu izlemeleri önerilmiş ve en kısa yolun oluşumu neden–sonuç zinciriyle anlatılmıştır. Herhangi bir uzmanın sözü ise aktarılmamıştır.

Cevap: B

8. Çözüm: (Cümle sıralama: bir üretim sürecinin aşamaları · TAB2 Okuma: cümleler arası bağlantıları kullanarak metin oluşturma · orta) Doğru sıra II–V–IV–I–III'tür: Ham madde tanıtılır, "bu kırpıntılar" hamura dönüştürülür, hamur tekneye boşaltılıp elek daldırılır, elek çekilince lifler tabaka oluşturur ve "bu tabaka" preslenip kurutulur. Üçüncü sırada hamurun tekneye boşaltıldığı cümle yer alır.

Cevap: D

9. Çözüm: (Yardımcı düşünce: sesli betimlemede değinilmeyen yön · TAB2 Okuma: metindeki ayrıntıları belirleme · kolay) Parçada aktarılan ögeler (mekân, giyim, yüz ifadeleri, sessiz eylemler), anlatımın diyalog aralarına yerleştirildiği, metnin önceden yazılıp süreye göre ölçüldüğü ve betimlemenin kulaklıkla dinlen-

diği belirtilmiş; betimleyicilerin eğitiminden söz edilmemiştir.

Cevap: E

10. Çözüm: (İki metin: okulda öğretilecek klavye düzeni · KB2.7 Karşılaştırma: iki metnin ortak ve ayrılan yönlerini belirleme · zor) İkinci metin, F klavyenin Türkçeye daha uygun tasarlandığını "doğrudur" diyerek kabul eder; ancak okulda yaygın düzenin öğretilmesi gerektiği sonucuna varır. Birinci metin yalnızca F klavyenin öğretilmesini ister; ikinci metin hız konusunu tartışmaz ve alışkanlıkların değişmesinin güçlüğünü vurgular.

Cevap: E

11. Çözüm: (Paragraf tamamlama: haritada genelleştirme · TAB2 Okuma: düşünce akışına uygun gerekçeyi belirleme · zor) Boşluktan önce sadeleştirmenin özensizlik değil bilinçli bir seçim olduğu söylenmiştir; "Çünkü" ile başlayan cümle bu seçimin gerekçesini vermelidir. Her ayrıntı gösterildiğinde haritanın okunmaz olacağı ve farklı kullanıcılar için farklı ayrıntılardan vazgeçildiği söylendiğine göre gerekçe, ayrıntının amaca göre elenmesidir.

Cevap: B

12. Çözüm: (İki metin: yayla yolunun asfaltlanması · KB2.7 Karşılaştırma: iki metnin ortak ve ayrılan yönlerini belirleme · orta) Birinci metin sütün bozulmadan inmesini ve hekime çabuk ulaşılmasını anlatır; ikinci metin de asfaltın yaylacının işini kolaylaştırdığına "kimsenin itirazı olamaz" der. İkinci metin yola değil, araç girişinin düzenlenmemesine karşı çıkmaktadır; çevresel sonuçları öne çıkaran da odur.

Cevap: A

13. Çözüm: (Sözel mantık: atölye dağılımında koşullu kesin sonuç · KB3.2 Problem çözme: ek koşulla gruplamayı daraltma · orta) Arda seramikteyse Beste de oradadır ve seramik dolar. Defne ahşapta olamadığından baskıdadır. Can, Defne'den farklı atölyede olacağından ahşaptadır. Ege, Filiz ve Güney'den ikisi ahşaba, biri baskıya gider; Ege baskıda olursa Filiz ile Güney birlikte ahşapta kalır ki bu son koşulla çelişir. Dolayısıyla Ege ahşaptadır; Filiz ile Güney'in yeri ise kesin değildir.

Cevap: E

14. Çözüm: (Sözel mantık: atölye dağılımında olanaksız birliktelik · KB3.3 Eleştirel düşünme: koşullarla çelişen durumu saptama · zor) Arda ile Filiz aynı atölyede olursa Beste de onlarla olur; üç kişilik tek atölye ahşaptır. Filiz ahşapta olduğundan Güney baskıdadır; Ege seramikte olamadığından o da baskıya gider. Geriye kalan Can ile Defne seramikte bir araya gelir ki bu, farklı atölyelerde olmaları koşuluyla çelişir. Öteki ikililerin her biri en az bir geçerli dağılımda aynı atölyededir.

Cevap: C

15. Çözüm: (Sözel mantık: atölye dağılımında dolaylı kesin sonuç · KB3.2 Problem çözme: olasılıkları eleyerek zorunlu sonucu bulma · zor) Ege baskıdayken Arda ile Beste baskıya sığmaz. İkisi seramikte olursa Defne baskıya, Can ahşaba gider; ahşabın kalan iki yerine Filiz ile Güney düşer ve son koşul bozulur. Öyleyse Arda ile Beste ahşaptadır. Öteki yargılar, bu durumda kurulabilen beş dağılımın ancak bir bölümünde doğrudur.

Cevap: B

ÇÖZÜMLER

16. Çözüm: (Rasyonel sayıların kesir, ondalık ve yüzde gösterimlerini sıralama · MAB3 Matematiksel temsil (farklı gösterimleri ortak biçime dönüştürme) · kolay) $\frac{7}{12}$ kesri ondalık yazıldığında 0,5833… olur; %58 = 0,58 ve Kaan'ın oranı 0,6'dır. 0,58 < 0,5833… < 0,6 olduğundan sıralama Lale, İpek, Kaan biçimindedir.

Cevap: D

17. Çözüm: (Özdeşlikler: fark ve çarpımdan kareler toplamı · MAB1 Matematiksel muhakeme (tam kare özdeşliğini kullanma) · orta) $(x - y)^2 = x^2 - 2xy + y^2$ özdeşliğinden $x^2 + y^2 = (x - y)^2 + 2xy = 9 + 10 = 19$ bulunur.

Cevap: C

18. Çözüm: (Sayı problemi: sıralara farklı biçimlerde oturan öğrenciler · MAB2 Matematiksel problem çözme (iki durumu tek denklemde eşitleme) · orta) Sıra sayısı s olsun: 2s + 6 = 3(s − 4) eşitliğinden s = 18 bulunur. Öğrenci sayısı 2 · 18 + 6 = 42'dir.

Cevap: B

19. Çözüm: (Sayma: iki dersin art arda gelmediği sıralamalar · MAB1 Matematiksel muhakeme (tümleyen durumdan yararlanarak sayma) · orta) Beş ders 5! = 120 farklı biçimde sıralanır. Matematik ile Fen Bilimleri tek blok sayılırsa 4! · 2 = 48 sıralamada art arda gelirler. İstenen program sayısı 120 − 48 = 72'dir.

Cevap: E

20. Çözüm: (Şekil, tablo ve grafik okuma: depo raf şemasından koli sayılarına ilişkin yargılar · MAB4 Veri ile çalışma ve veriye dayalı karar verme (şemadaki verileri toplayıp karşılaştırma) · kolay) Tamamen dolu bölmeler 3. katta D, 2. katta A, 1. katta A ve B olmak üzere 4 tanedir; I doğrudur. B bölmelerinde 9 + 7 + 10 = 26, C bölmelerinde 4 + 8 + 9 = 21 koli vardır; II doğrudur. Ünitede 29 + 30 + 35 = 94 koli bulunur ve kapasite 12 · 10 = 120 olduğundan 120 − 94 = 26 koli daha yerleştirilebilir; III de doğrudur.

Cevap: E

21. Çözüm: (Mantıksal muhakeme ve sayısal mantık: karşılıklı yüz toplamı sabit sayı küplerinde görünmeyen yüzler · MAB1 Matematiksel muhakeme (karşılıklı yüz ilişkisiyle görünmeyen yüzleri belirleme) · orta) Her küpte alt yüz ile üst yüzün toplamı 9 olduğundan alt yüzlerin toplamı (9 − 5) + (9 − 2) + (9 − 6) = 14'tür. Soldaki küpün sağ yüzü 9 − 3 = 6, sağdaki küpün sol yüzü 9 − 7 = 2'dir; ortadaki küpün karşılıklı olan sol ve sağ yüzlerinin toplamı ise 9'dur. Buna göre toplam 14 + 6 + 2 + 9 = 31 olur. Uç yüzlerdeki 3 ve 7'yi doğrudan alan 33, ortadaki küpün iki yüzünü 9'ar sayan 40 bulur; 50 ise görünen yüzlerin toplamıdır.

Cevap: A

22. Çözüm: (Grafik yorumlama: inek başına günlük verimin en yüksek değeri · MAB4 Veri ile çalışma ve veriye dayalı karar verme (birim başına değeri türetme) · kolay) İnek başına günlük süt 1. ahırda 500 ÷ 20 = 25, 2. ahırda 420 ÷ 15 = 28, 3. ahırda 600 ÷ 30 = 20, 4. ahırda 480 ÷ 15 = 32 litredir. En yüksek değer 32 litredir.

Cevap: E

23. Çözüm: (Grafik yorumlama: çiftlik genelinde inek başına ortalama süt · MAB4 Veri ile çalışma ve veriye dayalı karar verme (toplamlardan genel ortalama bulma) · orta) Toplam süt 500 + 420 + 600 + 480 = 2000 litre, toplam inek 20 + 15 + 30 + 15 = 80'dir. Ortalama 2000 ÷ 80 = 25 litredir; ahır ortalamalarının düz ortalaması olan 26,25 inek sayıları farklı olduğu için geçerli değildir.

Cevap: B

24. Çözüm: (Tablo yorumlama: işçi başına üretimin en düşük olduğu gün · MAB4 Veri ile çalışma ve veriye dayalı karar verme (iki sütundan oran türetip karşılaştırma) · orta) İşçi başına üretim pazartesi 450 ÷ 24 = 18,75; salı 20; çarşamba 22; perşembe 20; cuma 20'dir. En az üretim perşembe günü yapılmış olsa da işçi başına en düşük değer pazartesi günündedir.

Cevap: A

25. Çözüm: (Tablo yorumlama: haftalık toplamda kusurlu ürün yüzdesi · MAB4 Veri ile çalışma ve veriye dayalı karar verme (toplamlar üzerinden yüzde hesaplama) · orta) Toplam üretim 450 + 400 + 550 + 360 + 440 = 2200, toplam kusurlu 27 + 12 + 33 + 18 + 20 = 110 gömlektir. Oran 110 ÷ 2200 = %5'tir.

Cevap: D

26. Çözüm: (Takvim problemi: düzenli aralıklı bakımın denk geldiği gün · MAB1 Matematiksel muhakeme (kalan aritmetiğiyle gün belirleme) · orta) İlk bakımdan 18. bakıma kadar 17 aralık, yani 17 · 5 = 85 gün geçer. 85'in 7 ile bölümünden kalan 1 olduğundan 18. bakım pazardan 1 gün sonraya, pazartesiye denk gelir.

Cevap: A

27. Çözüm: (Sihirli kare: üç kutudan ortak toplamı ve istenen kutuyu bulma · MAB1 Matematiksel muhakeme (koşulları cebirsel ilişkilere dönüştürüp birleştirme) · zor) Ortak toplam S olsun. Sol sütundan orta satırın sol kutusu S − 25, orta satırdan orta satırın sağ kutusu S − 11 − (S − 25) = 14 bulunur. Köşegenlerden üst sağ kutu S − 20, alt sağ kutu S − 27'dir. Sağ sütunda (S − 20) + 14 + (S − 27) = S eşitliğinden S = 33 çıkar. Alt sağ kutu 6 olduğundan alt satırın ortadaki kutusu 33 − 9 − 6 = 18'dir.

Cevap: E

28. Çözüm: (Mantıksal muhakeme: puan toplamından berabere biten maç sayısı · MAB1 Matematiksel muhakeme (değişmeyen niceliği kullanarak çıkarım yapma) · zor) Dört takım toplam 6 maç yapar. Bir tarafın kazandığı maçta toplam 3, berabere biten maçta toplam 2 puan dağıtılır; hiç beraberlik olmasaydı 18 puan dağıtılırdı. Dağıtılan puan 7 + 4 + 3 + 3 = 17 olduğundan tam 1 maç berabere bitmiştir.

Cevap: B

29. Çözüm: (Sayısal akıl yürütme ve mantıksal desenler: birbirine geçmiş dişlilerde işaretli dişlerin yeniden buluşması · MAB1 Matematiksel muhakeme (diş sayılarının EKOK'u ile tur sayısını ilişkilendirme) · orta) İşaretli dişlerin yeniden buluşması için temas eden diş sayısı hem 18'in hem 30'un katı olmalıdır; bunun en küçüğü EKOK(18, 30) = 90'dır. Bu sürede A dişlisi 90 ÷ 18 = 5 tur, B dişlisi 90 ÷ 30 = 3 tur döner. 3, B'nin tur sayısıdır; 6 iki sayının EBOB'u, 15 = 90 ÷ 6 ve 90 ise temas eden diş sayısıdır.

Cevap: B

30. Çözüm: (Şifreleme ve kural temelli problem çözme: yan yana yanmayan değerli lambalarla sayı kodlama · MAB1 Matematiksel muhakeme (tanımlanan kodlama kuralıyla çözme ve yeniden kodlama) · zor) ○●○○●○● dizilişi 13 + 3 + 1 = 17'yi, ○○●○○●● dizilişi 8 + 2 = 10'u gösterir; toplam 27'dir. Yan yana iki lamba yanmayacak biçimde 27 = 21 + 5 + 1 yazılır ve diziliş ●○○●○○● olur. A ve B'deki dizilişler de 27'yi verir ancak yan yana yanan lambalar içerdiği için kurala aykırıdır; C 25'i, D ise 28'i gösterir.

Cevap: E

ÇÖZÜMLER

31. Çözüm: (Orhun Yazıtları ve Kök Türklerde devlet anlayışı · SBAB2 kanıta dayalı sorgulama; çıkarım · orta) Özette kağanın halka hesap vermesi, halkın geçimini gözetmesi, geçmişteki yıkılışı hatırlatması ve Çin'e karşı uyarması yer alır. Kurultaydan ve hükümdarın yetkilerinin sınırlandırılmasından ise söz edilmemiştir.

Cevap: C

32. Çözüm: (Türkiye Selçuklularında ticareti geliştirme politikası · SBAB2 kanıta dayalı sorgulama; çıkarım · kolay) Limanların alınması, kervansaraylar, zararın hazineden karşılanması ve gümrük indirimi ticareti özendiren önlemlerdir. Ticaretin devlet tekelinde yürütüldüğüne ilişkin bir bilgi yoktur; tersine tüccar desteklenmiştir.

Cevap: A

33. Çözüm: (Büyük Selçuklularda melik ve atabey uygulaması · SBAB4 değişim ve süreklilik; öncül analizi · orta) Atabeyler, küçük yaştaki melikleri yetiştirmek üzere atanmıştır; ancak zamanla eyaletlerde kendi yönetimlerini kurmaları uygulamanın amacından uzaklaştığını gösterir. Atabeyler hanedan üyesi olarak değil, meliklerin yanına verilen deneyimli devlet adamları olarak tanıtılmıştır; hanedan üyesi olanlar meliklerdir.

Cevap: B

34. Çözüm: (Kanuni Dönemi'nde Fransa'ya tanınan ayrıcalıklar · SBAB17 tarihsel sorun analizi; öncül analizi · zor) Osmanlı tüccarlarının da Fransa'da aynı haklardan yararlanması karşılıklılığı gösterir. Avrupa devletlerinin tek cephe oluşturmasından çekinen Osmanlı Devleti'nin, Şarlken'le mücadele eden Fransa'yı yanında tutmak istemesi, kendisine karşı kurulabilecek bir birliği zorlaştırma amacını ortaya koyar. Ayrıcalıklar iki hükümdarın yaşam süresiyle sınırlı olduğundan süresiz değildir.

Cevap: E

35. Çözüm: (Osmanlı kuruluş ve yükselme dönemi olaylarının sıralanması · SBAB1 kronolojik düşünme; sıralama · zor) Niğbolu Savaşı Yıldırım Bayezid Dönemi'nde, Ankara Savaşı'ndan önce yapılmıştır. Ankara Savaşı'ndan sonra II. Murad Dönemi'nde Edirne-Segedin Antlaşması'nın bozulmasıyla Varna Savaşı kazanılmış, en son II. Mehmed İstanbul'u fethederek Bizans'a son vermiştir.

Cevap: A

36. Çözüm: (Islahat Fermanı ve Paris Antlaşması ilişkisi · SBAB2 kanıta dayalı sorgulama; öncül analizi · zor) Fermanın, gayrimüslimlerin durumunun görüşülmesi beklenen konferanstan hemen önce ilan edilmesi dış müdahaleyi önleme kaygısını; memurluk, meclis üyeliği ve tanıklık hakları da hakların genişletildiğini gösterir. Antlaşmaya bir hüküm yazılması, müdahalelerin fiilen sona erdiği anlamına gelmez; bu yönde bir bilgi verilmemiştir.

Cevap: C

37. Çözüm: (17. ve 18. yüzyıl ıslahatlarının karşılaştırılması · SBAB4 değişim ve süreklilik; öncül analizi · zor) On yedinci yüzyıl örneklerinde yasaklar ve sert önlemler öne çıkmakta, on sekizinci yüzyıl örneklerinde ise Avrupa'ya elçi gönderilmesi ve askerî kurumların Avrupa usulüne göre düzenlenmesi görülmektedir. Islahatların halkın isteğiyle yapıldığına ilişkin bir bilgi yoktur.

Cevap: C

38. Çözüm: (Mondros Ateşkes Antlaşması maddelerinin yorumu · SBAB2 kanıta dayalı sorgulama; belge yorumlama · orta) Maddeler işgallere zemin hazırlamakta, orduyu dağıtmakta, haberleşme ve ulaşımı denetim altına almaktadır; "güvenliği tehdit eden durum" ve "karışıklık" gibi ifadeler yoruma açıktır. Ancak devletin hukuki varlığına son veren bir hüküm yok-

tur.

Cevap: E

39. Çözüm: (Amasya Genelgesi, Erzurum ve Sivas kongrelerinin karşılaştırılması · SBAB1 kronolojik düşünme; öncül analizi · orta) Erzurum Kongresi yalnız Doğu illerinin delegeleriyle toplanmış, ancak vatanın bütününe ilişkin kararlar almıştır. Amasya'da kurtuluşun milletin azim ve kararıyla olacağı duyurulmuştur. Sivas'ta cemiyetlerin birleştirilmesi ve Temsil Heyetinin bütün yurdu temsil eder duruma gelmesi, mücadelenin tek merkezden yürütülmesini sağlamıştır. Üç yargıya da ulaşılabilir.

Cevap: E

40. Çözüm: (Millî Mücadele Dönemi antlaşmalarının ayırt edilmesi · SBAB2 kanıta dayalı sorgulama; kavram-örnek eşleştirme · orta) Ermenistan ile imzalanan ve TBMM'nin ilk antlaşması olan Gümrü; I. İnönü'den sonra Sovyet Rusya ile yapılan Moskova; Sakarya'dan sonra Fransa ile imzalanan ve Güney Cephesi'ni kapatan ise Ankara Antlaşması'dır.

Cevap: A

TÜRKİYE COĞRAFYASI

ÇÖZÜMLER

41. Çözüm: (Akarsu şekilleri: aşağı çığırda menderesler ve yatak eğimi · SBAB7 mekânsal düşünme; KB2.10 çıkarım · kolay) Büklümler (menderesler), eğimin azaldığı ve akış hızının düştüğü düzlüklerde akarsuyun yana doğru aşındırma ve biriktirme yapmasıyla oluşur. Terk edilmiş yatak parçalarındaki göller, yatağın zaman içinde yer değiştirdiğini gösterir; eğim az olduğu için bu kesim enerji üretimine elverişli değildir.

Cevap: B

42. Çözüm: (Yer şekilleri: karstik şekillerin dağılışı · harita okuma · orta) Karstik şekiller, kalker gibi kolay çözünen kayaçların yaygın olduğu yerlerde oluşur. IV numaralı Antalya'nın bulunduğu Batı ve Orta Toroslar ile Teke ve Taşeli platoları Türkiye'de karstik şekillerin en yaygın olduğu alandır.

Cevap: D

43. Çözüm: (Kırsal yerleşme: geçici bir köy altı yerleşmesinin köye dönüşmesi · SBAB8 coğrafi sorgulama; KB2.4 çözümleme · kolay) Köye uzak tarım arazilerinin yanında, ekip biçme amacıyla kurulan ve zamanla köye dönüşebilen köy altı yerleşmesi mezradır. Yayla,kom, oba ve ağıl ağırlıklı olarak hayvancılık amacıyla kurulan yerleşmelerdir.

Cevap: C

44. Çözüm: (İklim tipleri: üç istasyonun sıcaklık ve yağış rejimi tablosu · SBAB11 tablo yorumlama; KB2.14 yorumlama · zor) K'de kışlar ılık ve yağışlı, yazlar sıcak ve kuraktır; bu Akdeniz ikliminin göstergesidir ve doğal bitki örtüsü makidir. L'de yıllık sıcaklık farkı 29 °C'dir ve yağış yaz mevsiminde toplanır; bu, denizel değil sert karasal koşulları gösterir. M'de yağış her mevsime yayıldığı için akarsular, yazı kurak geçen K çevresindekilere göre daha düzenli akar.

Cevap: D

45. Çözüm: (Turizm: termal turizmin dağılışı · harita okuma · orta) Taralı iller Kütahya, Afyonkarahisar, Denizli ve Yalova'dır.Fay hatları boyunca çıkan sıcak su kaynakları sayesinde bu illerde termal turizm gelişmiştir; turizm yıl boyunca sürer.

Cevap: B

46. Çözüm: (Ulaşım: yükün özelliğine göre taşıma türü seçimi · KB3.1 karar verme; KB2.7 karşılaştırma · orta) Ağır, hacimli ve acelesi olmayan cevherin karada uzun mesafeye en ucuz taşınma yolu demir yoludur; iç kesimdeki ocaktan limana deniz yoluyla ulaşılamaz. Hafif, değerli ve çabuk bozulan çiçekler için hız belirleyicidir ve hava yolu uygundur. Kent içinde çok sayıda noktaya kapıdan kapıya dağıtım ise kara yoluyla yapılır.

Cevap: C

47. Çözüm: (Yer şekilleri: ovaların oluşum biçimleri (delta, karstik, tektonik) · SBAB7 mekânsal düşünme; SBAB10 harita bilgisi (sözel betimleme) · orta) Bafra Ovası Kızılırmak'ın oluşturduğu bir delta ovasıdır. Teke Yöresi'ndeki Elmalı Ovası kalkerli arazide erimeyle oluşmuş karstik bir ovadır. Erzincan Ovası ise Kuzey Anadolu Fay Hattı üzerindeki çöküntü alanında oluşmuş tektonik bir ovadır.

Cevap: D

48. Çözüm: (Akarsu rejimleri: mevsimlik akım tablosundan beslenme kaynağı ve su yönetimi çıkarımı · SBAB11 tablo yorumlama; KB2.14 yorumlama · zor) L akarsuyunda akım kışın en düşük düzeydeyken ilkbaharda yedi katına çıkmaktadır; bu, kışın kar olarak düşüp biriken yağışın ilkbaharda erimesiyle açıklanır. Dolayısıyla kış akımının düşüklüğü yağış olmadığını değil, yağışın kar hâlinde yerde kaldığını gösterir. Yaz akımı en düşük olan akarsu K olduğundan, sulama suyunu yağışlı dönemde biriktirme ihtiyacı en çok bu akarsuda duyulur.

Cevap: D

ÇÖZÜMLER

49. Çözüm: (Natüralizm ve eğitim · Kurum anlayışından felsefi akımı belirleme · orta) Çocuğun doğuştan iyi olduğunu, eğitimin yetişkin müdahalesini en aza indirerek çocuğun gelişim akışına ve duyularıyla edindiği yaşantılara dayanması gerektiğini savunan akım natüralizmdir. Pragmatizm de yaşantıyı önemser; ancak ölçütü bilginin işe yararlığı ve problem çözmedir.

Cevap: B

50. Çözüm: (Öğrenme stratejileri: tekrar, örgütleme, anlamlandırma · Öğrenci davranışlarını öğrenme stratejileriyle eşleştirme · zor) Aynen yazma ve sesli okuma tekrar; bilgiyi kavram haritasıyla yeniden yapılandırma örgütleme; yeni bilgiyi önceki yaşantıyla ilişkilendirme ve kendi cümleleriyle özetleme anlamlandırma stratejisidir. Yürütücü biliş ise öğrenmeyi planlama, izleme ve değerlendirmeyi içerir; İpek'in yaptığı bu değildir.

Cevap: A

51. Çözüm: (Öz belirleme kuramı: özerklik, yeterlik ve ilişkili olma ihtiyaçları · Sınıf düzenlemelerini temel psikolojik ihtiyaçlarla eşleştirme · zor) Öğrenciye seçim hakkı tanınması özerklik; düzeyine uygun görevlerle başarabildiğini görmesi ve ilerlemesine ilişkin geri bildirim alması yeterlik; destekleyici bir grubun parçası olması ilişkili olma ihtiyacını karşılar. Öz belirleme kuramına göre bu üç ihtiyaç karşılandıkça içsel güdülenme güçlenir.

Cevap: B

52. Çözüm: (Weiner: yükleme boyutları (odak, kararlılık, kontrol) · Öğrenci açıklamalarını yükleme boyutlarına göre karşılaştırma · zor) Kerem başarısızlığını yeteneğe, Sude çabaya bağlamıştır; ikisi de bireyin kendisinden kaynaklanan içsel nedenlerdir. Yetenek kararlı ve kontrol edilemez, çaba ise değişebilir ve kontrol edilebilir bir neden olarak görülür.

Cevap: A

53. Çözüm: (Öğrenilmiş çaresizlik · Öğrencinin durumuna uygun öğretmen davranışına karar verme · orta) Eylül, çabasıyla sonuç arasında bağ kalmadığına inanmaktadır; bu durum öğrenilmiş çaresizliktir. Yapılması gereken, üstesinden gelebileceği görevlerle ona başarı yaşatmak ve bu başarının kendi çabasından kaynaklandığını göstermektir. Akranlarla karşılaştırma, hak edilmemiş övgü, etkinlik dışında bırakma ya da ceza tehdidi bu inancı değiştirmez, çoğu zaman pekiştirir.

Cevap: E

54. Çözüm: (Sosyal bilişsel kuram: dolaylı pekiştirme · Gözlem yoluyla öğrenme kavramlarını ayırt etme · orta) Öğrenciler kendileri pekiştirilmemiş, Elif'in davranışının olumlu sonuçla karşılaştığını gözlemlemiştir. Modelin pekiştirildiğini görerek aynı davranışı yapma eğiliminin artması dolaylı pekiştirmedir.

Cevap: C

55. Çözüm: (Artırılmış gerçeklik ile sanal gerçeklik ayrımı · Sınıf uygulamalarını kullanılan teknolojiye göre ayırt etme · zor) Artırılmış gerçeklikte kullanıcı gerçek ortamı görmeyi sürdürür; bu görüntünün üzerine sanal nesne ya da bilgi eklenir. Kitap sayfasının üzerinde beliren kalp modeli ve bahçe görüntüsüne eklenen etiketler böyledir. Kullanıcının gerçek ortamla görsel bağının kesilip tümüyle yapay bir ortama girdiği uygulama ise sanal gerçekliktir.

Cevap: D

56. Çözüm: (Duyuşsal alan basamakları: tepkide bulunma, değer verme, örgütleme · Öğrenci davranışlarını duyuşsal alan basamaklarıyla eşleştirme · zor) Bir etkinliğe gönüllü katılma ve bundan doyum sağlama tepkide bulunma; bir düşüncenin değerine inanıp onu savunma ve başkalarını ikna etmeye çalışma değer verme; değerleri birbiriyle karşılaştırıp

öncelik sırasına koyma örgütleme basamağıdır. Alma basamağı yalnızca farkında olmayı ve dikkat etmeyi içerir.

Cevap: A

57. Çözüm: (Program okuryazarlığı: etkinliği öğrenme çıktısını koruyarak uyarlama · Programı yerel koşullara göre yorumlayıp karar verme · orta) Program okuryazarı öğretmen, ders kitabını programın uygulanmasındaki araçlardan biri olarak görür; öğrenme çıktısını değiştirmeden ya da atlamadan, ona ulaştıracak etkinliği okulun ve çevrenin koşullarına göre yeniden düzenler. Burada aynı çıktıya yakın çevredeki canlılarla ulaşılabilir.

Cevap: C

58. Çözüm: (Eğitimin ekonomik temeli: beşerî sermaye · Metindeki görüşü eğitim ekonomisi kavramıyla ilişkilendirme · kolay) Eğitim harcamalarının bireyin verimliliğini ve ülkenin üretim gücünü artırdığı, bu nedenle tüketim değil yatırım sayılması gerektiği görüşü beşerî sermaye yaklaşımıdır.

Cevap: C

59. Çözüm: (Örgün ve yaygın eğitim ayrımı · Bireylerin eğitim durumlarını sistemin yapısına göre sınıflama · orta) Örgün eğitim okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kademelerinden oluşur; bu nedenle anaokulu, lise ve yüksek lisans örgün eğitimdir. Halk eğitimi merkezinin kursu ise örgün eğitimin yanında ya da dışında düzenlenen yaygın eğitim etkinliğidir.

Cevap: A

60. Çözüm: (Özel eğitimde bütünleştirme (kaynaştırma) ve en az kısıtlayıcı ortam · Eğitsel düzenlemenin dayandığı anlayışı belirleme · orta) Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencinin, destek hizmetleri ve bireyselleştirilmiş programla akranlarının yanında eğitilmesi bütünleştirme (kaynaştırma) uygulamasıdır ve en az kısıtlayıcı ortam anlayışına dayanır. Hedeflerin öğrenciye göre uyarlanması, herkese aynı yolun uygulanmadığını da gösterir.

Cevap: E

61. Çözüm: (Osmanlı'da Enderun Mektebi · Verilen özelliklerden eğitim kurumunu belirleme · kolay) Sarayın içinde bulunması, devşirme çocukların oda sistemiyle aşamalı olarak eğitilmesi ve devlete yönetici yetiştirmesi Enderun Mektebi'nin ayırt edici özellikleridir. Acemi Oğlanlar Ocağı asker yetiştirir; Şehzadegân Mektebi ise hanedan çocuklarına yöneliktir.

Cevap: C

62. Çözüm: (Zıt panel · Benzer tartışma tekniklerini ayırt etme · orta) Sınıfın soru soran ve yanıtlayan iki gruba ayrıldığı, grupların rol değiştirdiği ve genellikle işlenen konuların tekrarı için kullanılan teknik zıt paneldir. Kollegyumda gruplardan biri uzmanlardan (kaynak kişilerden) oluşur; münazarada ise iki grup karşıt tezleri savunur ve jüri bir grubu galip sayar.

Cevap: D

63. Çözüm: (İş birlikli öğrenme: öğrenci takımları başarı bölümlerinde ilerleme puanı · Tekniğin bir özelliğinin gerekçesini çözümleme · zor) Öğrenci takımları başarı bölümleri tekniğinde her öğrenci kendi geçmiş başarısıyla karşılaştırılır. Böylece başarı düzeyi düşük bir öğrenci de ilerleme göstererek takımına yüksek başarılı bir öğrenci kadar puan kazandırabilir; buna başarı için eşit fırsat denir. Bireysel sınav sürer, takımlar arası karşılaştırma da ortadan kalkmaz.

Cevap: D

64. Çözüm: (İstasyon tekniği · Sınıf içi uygulamayı öğretim tekniğiyle eşleştirme · kolay) Grupların sırayla her çalışma noktasına uğrayıp bir önceki grubun işine katkı yaparak ilerlemesi istasyon tekniğinin ayırt edici özelliğidir.

Cevap: C

65. Çözüm: (Benzetim tekniği · Öğretim durumunu teknikle eşleştirme · kolay) Gerçeğinde denenmesi riskli, pahalı ya da olanaksız olan bir durumun gerçeğe çok benzeyen yapay bir ortamda çalışılması benzetimdir. Rol oynamada bir kişilik ya da duygu canlandırılır; burada ise gerçek koşulların modeli üzerinde beceri uygulanmaktadır.

Cevap: B

66. Çözüm: (TYMM'de destekleme: ortam ve ürün uyarlaması · Öğretmen düzenlemelerini uyarlama türleriyle eşleştirme · orta) Modelde destekleme, daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrenci için ortam, içerik, süreç ve ürün uyarlamalarını kapsar. Öğrencinin çalışacağı yerin düzenlenmesi ortam; öğrenmesini ortaya koyacağı çalışmanın biçiminin değiştirilmesi ürün uyarlamasıdır. Öğrenme çıktısı aynı kaldığından içerik değiştirilmemiştir.

Cevap: A

67. Çözüm: (TYMM'de öğrenme çıktısı ve süreç bileşenleri · Program ifadesinin yapısını çözümleme · orta) Modelde öğrenme çıktıları beceri + içerik biçiminde yazılır; burada beceri sınıflandırma, içerik canlılardır. Altındaki ifadeler becerinin adımlarını gösteren süreç bileşenleridir; ayrı ve seçmeli çıktılar değildir.

Cevap: E

68. Çözüm: (Öğretmenin güç kaynakları: uzmanlık ve karizma · Öğretmenin etkisinin dayandığı güç türünü belirleme · orta) Öğretmenin bilgisine ve alanındaki yeterliğine duyulan güvenden doğan etki uzmanlık gücü; öğretmenin sevilmesinden, kişiliğine hayranlık duyulup örnek alınmasından doğan etki karizmatik güçtür. Yasal güç makamdan, ödül ve zorlayıcı güç ise ödül ve yaptırım dağıtabilme olanağından kaynaklanır.

Cevap: E

69. Çözüm: (Bronfenbrenner: ekzosistem ve mezosistem · Örnek olaydaki etkenleri ekolojik sistem katmanlarına yerleştirme · zor) Emir'in içinde doğrudan yer almadığı ama onu dolaylı olarak etkileyen annesinin iş yeri ekzosistemdir. Emir'in iki mikrosistemi olan aile ile okul arasındaki ilişki ise mezosistemi oluşturur.

Cevap: C

70. Çözüm: (Piaget: özümleme ve uyumsama · Çocuğun davranışlarını bilişsel uyum süreçleriyle eşleştirme · kolay) Yeni karşılaşılan nesnenin var olan şemanın içine yerleştirilmesi özümlemedir; Ali köpeği "kedi" şemasıyla açıklamıştır. Var olan şemanın yetersiz kalması üzerine şemanın değiştirilmesi ya da yeni şema oluşturulması ise uyumsamadır.

Cevap: A

71. Çözüm: (Ölçüt dayanaklı geçerlik: yordama geçerliği · Araştırma desenini geçerlik türüyle ilişkilendirme · orta) Bir testin puanları ile daha sonra elde edilen bir ölçütün puanları arasındaki ilişki, testin gelecekteki başarıyı kestirme gücünü, yani yordama geçerliğini gösterir. Ölçüt puanları testle aynı zamanda elde edilseydi uygunluk geçerliği söz konusu olurdu.

Cevap: D

72. Çözüm: (Kapsam geçerliği ve belirtke tablosu · Ölçme aracındaki eksikliği belirleyip çözüm önerme · orta) Sorun, soruların kazanımları dengeli biçimde örneklememesi, yani kapsam geçerliğinin düşük olmasıdır. Kapsam geçerliğini sağlamanın yolu, soruları kazanımlara ve düzeylere göre dağıtan bir belirtke tablosu hazırlamaktır; öteki işlemler güvenirlik, yordama geçerliği ya da madde niteliğiyle ilgilidir.

Cevap: C

ÇÖZÜMLER

73. Çözüm: (222: devamsızlık sebeplerinin araştırılması ve bildirim · Hükmü örnek olaya uygulama (KB3.1 karar verme) · orta · 222 s. Kanun m. 53) Kanun'a göre devam etmeyen öğrencilerin devamsızlık sebepleri okul idaresince araştırılır ve devama engel olan sebeplerin giderilmesine çalışılır. Bu mümkün olmazsa durum köylerde muhtara, diğer yerlerde mülki amirlere bildirilir. Olay bir köyde geçtiğinden bildirim muhtara yapılır.

Cevap: B

74. Çözüm: (222: nüfusu az ve dağınık yerlerde ilköğretim bölge okulları · Koşullara uygun çözümü belirleme (KB3.2 problem çözme) · orta · 222 s. Kanun m. 9) Kanun'a göre nüfusun az veya dağınık olduğu yerlerde köyler gruplaştırılarak merkezî durumda olan veya durumu uygun bulunan köylerde ilköğretim bölge okulları ve bunlara bağlı pansiyonlar açılabilir. Yatılı ilköğretim bölge okulları veya gezici okullar ise gruplaştırmanın mümkün olmadığı yerler için öngörülmüştür.

Cevap: A

75. Çözüm: (Anayasa: zorunlu dersler dışındaki din eğitimi ve öğretimi · Hükmü örnek olaya uygulama (KB2.10 çıkarım) · orta · T.C. Anayasası m. 24) Anayasa'ya göre din ve ahlak eğitim ve öğretimi Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır; din kültürü ve ahlak öğretimi ilk ve ortaöğretim kurumlarında zorunlu dersler arasındadır. Bunun dışındaki din eğitim ve öğretimi ancak kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanuni temsilcisinin talebine bağlıdır.

Cevap: D

76. Çözüm: (Anayasa: Devletin işlemlerinde başvuru yolunu, mercii ve süreyi belirtme zorunluluğu · Hükmü örnek olaya uygulama (KB2.10 çıkarım) · orta · T.C. Anayasası m. 40) Anayasa'ya göre Devlet, işlemlerinde ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır. Bu zorunluluk belirli işlem türleriyle ya da ilgilinin istemiyle sınırlı değildir; dolayısıyla başvuru mercii ve süresi gösterilmeyen bildirim bu hükme uygun değildir.

Cevap: D

77. Çözüm: (7528: ders yılı ve eğitim öğretim yılı tanımları · Tanımı veriye uygulama (KB2.4 çözümleme) · orta · 7528 s. Kanun m. 3) Kanun'a göre ders yılı, derslerin başladığı günden derslerin kesildiği güne kadar geçen süredir; eğitim öğretim yılı ise ders yılının başladığı tarihten ertesi ders yılının başladığı tarihe kadar geçen süredir. Buna göre ders yılı 9 Eylül'den 20 Haziran'a, eğitim öğretim yılı 9 Eylül'den sonraki ders yılının başladığı 15 Eylül'e kadar sürer.

Cevap: C

78. Çözüm: (1739: eğitim hakkı ilkesi · Hükmü örnek olaya uygulama (KB2.7 karşılaştırma) · kolay · 1739 s. Kanun m. 7) Eğitim hakkı ilkesine göre ilköğretim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır. İlköğretim kurumlarından sonraki eğitim kurumlarından ise vatandaşlar ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanır.

Cevap: A

79. Çözüm: (1739: ortaöğretimde yöneltmenin sürmesi ve yatay-dikey geçişler · Öncül analizi (KB3.3 eleştirel düşünme) · zor · 1739 s. Kanun m. 30) Kanun'a göre yöneltme ilköğretimde başlar; yanılmaları önlemek ve muhtemel gelişmelere göre yeniden yöneltmeyi sağlamak için ortaöğretimde de devam eder. Yöneltme esasları ile çeşitli programlar veya ortaöğretim okulları arasındaki yatay ve dikey geçiş şartları Millî Eğitim Bakanlığınca düzenlenir. Bu nedenle yöneltmenin ilköğretimde tamamlandığı yargısı yanlıştır.

Cevap: D

80. Çözüm: (1739: yaygın eğitimin amaç ve görevleri · Kademelerin görevlerini ayırt etme (KB2.7 karşılaştırma) · zor · 1739 s. Kanun m. 40) Okuma yazma öğretmek, boş zamanları değerlendirme alışkanlığı kazandırmak, çalışanların mesleklerinde gelişmesini sağlamak ve toplu yaşama alışkanlıkları kazandırmak yaygın eğitimin Kanun'da sayılan görevlerindendir. Bütün öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgari ortak bir genel kültür vermek ise ortaöğretimin amaç ve görevleri arasındadır.

Cevap: B